

неупередженого судді, який керується лише буквою закону і внутрішнім переконанням.

Ми вважаємо, що в Україні є гостра потреба в реформації, радикальній зміні усієї судової системи, яка назавжди заплямувала свою репутацію, як неефективна та така, що не в змозі дотримуватися законодавства, яке намагалося поліпшити умови праці суддів. Для визначення правильного напрямку, методики та способів реформування судової системи українській владі, науковцям та практикам потрібно звернути свою увагу на досвід боротьби за ефективність судової системи більш розвинутих та успішних країн, які також постійно знаходяться у стані вдосконалення та розвитку суспільних інститутів і також вирішують проблеми реалізації норм законодавства щодо суддів та їх правового статусу.

Ми вважаємо, що рівень демократизації та законності в судах можливо підвищити не лише вдосконаленням правової бази, а й розвиненням інституту громадського контролю, гласності та відкритості судових проваджень. На наш погляд, саме громада України може стати стовпом верховенства права та дотримання закону суддями під час судових проваджень. Громадяни, які найбільш зацікавлені у дотриманні законності, можуть здійснювати контроль за відправленням правосуддя на місцях. Водночас держава повинна підтримувати та заохочувати громадян до спільної праці по підвищенню ефективності суду. Прагнення народу України до чесного та безстороннього суду зумовить появу в Україні суддів, які будуть в змозі виконувати покладені на них обов'язки та гарантувати своєю діяльністю права і свободи громадян.

СВИДА О. Г.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри організації судових та правоохоронних органів,
кандидат юридичних наук

ДО ПИТАННЯ ЩОДО ВДОСКОНАЛЕННЯ ІНСТИТУТУ ПРИСЯГИ АДВОКАТА В УКРАЇНІ

Фундаментом механізму ефективного функціонування адвокатури є наділення статусом адвоката високопрофесійних і високоморальних людей. Це одне з ключових завдань судово-правової реформи, оскільки лише з такими характеристиками адвокат може виступати в якості дієвого інструменту забезпечення додержання прав і свобод людини, законних інтересів усіх суб'єктів правовідносин, може

повноцінно виконувати роль помічника при вирішенні правових конфліктів. Складення присяги адвоката України є завершальним етапом на шляху до набуття статусу адвоката.

Інститут присяги не є для вітчизняного законодавства новим, оскільки відомий ще з давніх часів. Широко поширений він на сучасному етапі та передбачається досить широким колом нормативно-правових актів. Тим не менш, в правовій літературі пропонуються різні підходи до юридичного визначення присяги. Так, деякі автори вважають, що присяга — це офіційна урочиста обіцянка дотримуватися певних зобов'язань, зокрема, на підтвердження правдивості свідчень, вірності тій чи іншій справі, діяти відповідно Конституції і т. п. Інші вчені переконані, що присяга — це клятва на вірність Основному закону і служінню народу, яку в обов'язковому порядку дає посадова особа, яка вступає на високу державну посаду, проте таке її розуміння вважається дещо звуженим та не прийнятним щодо присяги адвоката.

Можна також стверджувати, що публічне складення присяги адвокатом повинно мати не тільки правове, а й велике моральне значення, оскільки має закладати у свідомості нового адвоката установку дотримуватися проголошених орієнтирів у своїй повсякденній практичній діяльності.

З метою вдосконалення чинного законодавства щодо інституту присяги адвоката вважаємо за необхідне звернути увагу на декілька моментів.

На наш погляд, потребує удосконалення сам процес прийняття присяги. Вважаємо, що чинним законодавством про адвокатуру обов'язково повинно бути передбаченого що у випадку, коли присяга складається відразу декількома адвокатами, кожна особа повинна самостійно публічно і в урочистій обстановці зачитати текст присяги адвоката, оскільки, крім іншого, це матиме й велике етичне значення на саму людину, і в цьому випадку в жодному разі це не можна доручати якійсь одній особі, а інші щоб лише засвідчили складання присяги підписом.

Потребує вдосконалення правове регулювання процедури складання адвокатами присяги. Зокрема, сьогодні процедура прийняття присяги в самому узагальненому вигляді закріплена в Законі України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», в якому у статтею 11 вказується, що особа, щодо якої прийнято рішення про видачу свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю протягом тридцяти днів приймає присягу. Текст присяги підписується адвокатом і зберігається радою адвокатів регіону, а копія видається адвокату. Вважаємо недостатнім наявність у Законі настільки короткого опису порядку прийняття адвокатами присяги, у зв'язку з чим пропонуємо розробити Положення про порядок прийняття присяги адвокатами.

Крім того, в законодавстві має бути застереження, що особа, яка відмовилася від прийняття присяги адвоката, не може бути адвокатом, а відповідне рішення ради адвокатів регіону про видачу свідоцтва підлягає скасуванню. Також має бути врегульовано питання про те, як бути, якщо особа на прийняла присягу у встановлений законом тридцятиденний термін: чи є це підставою для скасування рішення про видачу свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю, а які причини неприйняття вчасно особою присяги адвоката можуть бути поважними і які звільняють особу від негативних наслідків вчасного неприйняття адвокатської присяги, наприклад, ведення військових дій, запровадження надзвичайного стану, тяжка хвороба особи, випадки, коли повноваження однієї ради адвокатів регіону скінчилися, а нова не була сформована вчасно і т. д.

Потребує уточнення і питання щодо визначення змісту такого дисциплінарного проступку адвокатів, як порушення присяги. Проблема тут пов'язана з тим, що в тексті присяги передбачається таке зобов'язання для адвокатів, як дотримання правил адвокатської етики. Однак у статті, яка розкриває підстави для притягнення адвокатів до дисциплінарної відповідальності окремо передбачені два самостійних підстави: порушення присяги і недотримання правил адвокатської етики. Таким чином, є конкуренція законодавчих положень. Вважаємо, що, виходячи зі змісту адвокатської присяги, можна запропонувати, щоб відповідні законодавчі норми були сформульовані таким чином: «Накладення на адвоката дисциплінарного стягнення може застосовуватися за порушення присяги, яке виражалося в наступному...» і далі по тексту.

Також вважаємо, що в Правилах адвокатської етики повинні міститися найбільш чіткі правила поведінки для адвокатів. У зв'язку з цим можна в майбутньому Правила адвокатської етики перейменувати в Правила професійної поведінки і в їх зміст включити перелік адвокатських правопорушень, а також передбачити конкретні санкції за їх порушення.